EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.10.2013
COM(2013) 681 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o celotnem izvajanju uradnega nadzora v državah članicah glede varnosti hrane, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin

KAZALO

1. Uvod 3
2. Pregled letnih poročil držav članic 3
3. Nadzorne dejavnosti Komisije v državah članicah 7
4. Drugi viri informacij o nadzoru v državah članicah 15
5. Rezultati uradnega spremljanja 16
6. Spremljanje in izvrševanje, ki ju izvaja Komisija 17
7. Mednarodna trgovina 18
8. Sklepne ugotovitve 18

1. UVOD

Člen 44(4) in (6) Uredbe (ES) št. 882/2004[1] določa, da Komisija pripravi ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo o celotnem izvajanju nadzora v državah članicah ob upoštevanju:

(a) letnih poročil o nadzornih dejavnostih, ki so jih predložili nacionalni organi;

(b) nadzora, ki ga izvaja Komisija v državah članicah;

(c) kakršnih koli drugih pomembnih informacij.

To je tretje tovrstno poročilo, ki ga je predložila Komisija. Glavni viri poročila so: (a) letna poročila držav članic za leto 2010, (b) rezultati nadzornih dejavnosti Komisije in (c) druge pomembne informacije v zvezi z nadzorom, ki vključujejo:

- poročila držav članic Komisiji o nadzoru v posebnih sektorjih;
- rezultate sistemov hitrega obveščanja EU;
- izvršilne ukrepe Komisije (vključno s primeri kršitev) v zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi v državah članicah;
- poročila mednarodnih organov za določanje standardov.

Zlasti v zvezi z rezultati nadzora s strani Komisije in drugimi pomembnimi informacijami so v poročilu navedene najnovejše informacije o nadzoru, da bi se zagotovila čim večja aktualnost informacij o uradnem nadzoru v Uniji.

2. PREGLED LETNIH POROČIL DRŽAV ČLANIC

Osnovna načela zakonodaje EU o krmi in hrani so določena v Uredbi (ES) št. 178/2002[2]. V skladu s to uredbo so za zagotavljanje varnosti živil primarno odgovorni nosilci živilske dejavnosti/dejavnosti poslovanja s krmo v celotni prehranski/krmni verigi, od primarne proizvodnje do končne prodaje potrošniku. Uredba (ES) št. 834/2007 vsebuje zahteve glede ekološke pridelave in označevanja ekoloških proizvodov[3]. Uredba (EU) št. 1151/2012 vsebuje zahteve glede shem kakovosti kmetijskih proizvodov in živil[4].

Države članice morajo spremljati in preverjati, ali nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje EU o varnosti hrane in krme (vključno z zdravjem in dobrobitjo živali ter

---

1 Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali – *UL L 191, 30.4.2004*.

2 Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane.

3 Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 – *UL L 189, 20.7.2007*.

4 Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil – *UL L 343, 14.12.2012*.

zdravjem rastlin), ekološki pridelavi ter shemah kakovosti. V ta namen morajo imeti vzpostavljene sisteme uradnega nadzora.

Uredba (ES) št. 882/2004 določa, kako mora biti ta nadzor organiziran in kako mora potekati. V bistvu določa splošna pravila za izvajanje uradnega nadzora za preverjanje skladnosti s pravili EU o živilih in krmi. Zlasti zahteva, da države članice preverjajo skladnost nosilcev dejavnosti s posebnimi pravnimi zahtevami in skladnost blaga na trgu EU (proizvedenega v EU ali uvoženega) s temi zahtevami.

Uredba (ES) št. 882/2004 določa tudi pravila za nadzor, ki ga službe Komisije izvajajo nad državami članicami za preverjanje, ali države članice izpolnjujejo obveznosti iz zakonodaje o živilih in krmi. Za uveljavitev zahtev Uredbe morajo države članice pripraviti in izvajati večletne nacionalne načrte nadzora ter predložiti Komisiji letno poročilo o izvajanju teh načrtov.

V prvem letnem poročilu (COM(2010) 441) je Komisija izpostavila, da se poročila držav članic po strukturi in vsebini med seboj precej razlikujejo, kar otežuje primerjavo. V lanskem poročilu (COM(2012) 122) pa je navedla, da se je zaradi dialoga z državami članicami ter izkušenj, ki so jih slednje pridobile, primerljivost podatkov izboljšala.

Da bi se olajšala primerljivost letnih poročil držav članic, je bil v sodelovanju z državami članicami na podlagi obstoječih smernic za letno poročilo (Odločba Komisije 2008/654/ES) oblikovan model za „Povzetek“. Te povzetke zdaj uporablja večina držav članic. Državam članicam se redno zagotavljajo globalne povratne informacije, ki jih dopolnjujejo posamezne pisne povratne informacije.

V okviru pregleda Uredbe (ES) št. 882/2004 so se proučile določbe iz člena 44 o poročilih držav članic in letnih poročilih Komisije. Zakonodajni predlog vsebuje določbe o sprejetju enotnih predlog s strani Komisije za informacije in podatke, ki jih morajo predložiti države članice v zvezi s spremembami svojih načrtov nadzora, rezultate uradnega nadzora, izvedenega v preteklem letu, vrsto in število primerov neskladnosti ter ukrepe, sprejete za zagotovitev učinkovitega delovanja večletnih nacionalnih načrtov nadzora, vključno z izvršilnimi ukrepi, in rezultate teh ukrepov.

V nadaljevanju je predstavljena analiza letnih poročil držav članic za leto 2010, ki jo je izvedla Komisija, pri čemer je bila analiza odvisna od tega, ali so poročila omogočala sintezo predloženih informacij.

Splošna učinkovitost nadzora

Letna poročila kažejo, da je večina držav članic za oceno uspešnosti vzpostavila strateške ali operativne kazalnike ali kazalnike skladnosti, čeprav so prisotne bistvene razlike v pokritosti sektorjev in obsegu izjave o splošni učinkovitosti. Predloženi podatki se pogosto nanašajo na postopek inšpekcijskega pregleda, na primer koliko načrtovanih inšpekcijskih pregledov je bilo izvedenih, in ne na rezultate uradnega nadzora.

V nekaterih državah z več kot enim glavnim pristojnim organom bi bilo mogoče usklajenost njihovih poročil izboljšati s pregledom prispevkov različnih služb na podlagi strateških in operativnih ciljev večletnega nacionalnega načrta nadzora.

Trendi nadzora

Prisoten je stalen trend povečevanja števila sistemov nadzora na podlagi tveganja. Nekatere države članice so poudarile boljšo splošno učinkovitost, povezano z večjim nadzorom na podlagi tveganja in razširitvijo nadzora na podlagi tveganja v nove sektorje. Vendar v skladu z drugimi poročili države članice ne uporabljajo modela ocene tveganja v vsakem sektorju, kot so potrdile revizije Komisije, pri čemer so bile o trendih nadzora, prednostnih nalogah in rezultatih predložene omejene informacije.

Eden od rezultatov večjega nadzora na podlagi tveganja je, da ni mogoče neposredno primerjati ravni neskladnosti v različnih zaporednih letih. Analiza trenda na Češkem je na primer pokazala, da se je med letoma 2009 in 2010 povečalo razmerje med številom ugotovljenih neskladnosti in skupnim številom kontrol na področju zdravja in dobrobiti živali. To bi lahko pomenilo večjo stopnjo neskladnosti, zaradi česar bi lahko nastale težave. Vendar je to začetno povečanje povezano s tem, da nadzor v zadnjem času bolj temelji na tveganju, kar prispeva k splošni učinkovitosti nadzora. V poročilu Danske je bila opredeljena podobna korelacija na področju nadzora dobrobiti živali. V letnem poročilu Nemčije je poudarjeno dejstvo, da na podlagi letnega poročila ni mogoče oblikovati sklepov o splošnih razmerah na trgu, ker nadzor bolj temelji na tveganju in je zato večji v zvezi s subjekti, pri katerih je bila v preteklosti ugotovljena neskladnost. Sredstva, ki so bila sproščena zaradi večjega nadzora na podlagi tveganja, se uporabljajo za pregled obratov, ki so manj zmožni ali pripravljeni upoštevati pravila. Dokazi, da se namesto tega uporabljajo za preglede obratov s slabo ali dvomljivo evidenco skladnosti, so pomirjujoči glede na domneve, da je „nadzor na podlagi tveganja“ morda pretveza za zmanjševanje sredstev.

Analiza trenda neskladnosti

Glavna področja neskladnosti, ki so bila ugotovljena v sektorjih, zajemajo: zahteve glede higiene na delovnem mestu, analizo tveganj in kritičnih nadzornih točk, strukturne higienske zahteve ali higienske zahteve v zvezi z opremo, označevanje živil in krme, aditive v krmi, vodenje evidence in mikrobiološko kontaminacijo.

Opredelitev temeljnih vzrokov neskladnosti je na splošno omejena. Tako kot preteklo leto so bile pomanjkljivosti analize tveganj in kritičnih nadzornih točk/higienske pomanjkljivosti pogosto povezane z visoko fluktuacijo zaposlenih, nezadostnim usposabljanjem na ravni nosilcev živilske dejavnosti in minimalnimi kaznimi za neskladnosti oz. njihovo odsotnostjo.

Izvršilni trendi: ukrepi, sprejeti v primeru neskladnosti

Države članice morajo v letnih poročilih navesti, katere izvršilne ukrepe so sprejele.

Čeprav so bili podatki o izvršilnih ukrepih predloženi v letnih poročilih večine držav članic, ti podatki niso zajemali vseh sektorjev, pri čemer so bili nezadostno analizirani splošni trendi in sklepne ugotovitve.

Nekatere države članice so zabeležile dobre izkušnje z upravnimi sankcijami, ki jih neposredno uporabljajo pristojni organi.

Poleg tega so nekatere države članice opredelile potrebo po izobraževanju osebja glede izvršilnih ukrepov. V Združenem kraljestvu je bilo izobraževanje osredotočeno na sodni postopek in na usposabljanje osebja kot izvedencev, s čimer se je od obdobja 2008–2009 povečalo število formalnih izvršilnih ukrepov. Tudi na Finskem se je z izobraževanjem in novimi smernicami o izvršilnih ukrepih povečala uporaba teh ukrepov. Nizozemski organi povečano izvajanje izvršilnih ukrepov pripisujejo temu, da nadzor bolj temelji na tveganju, zaradi česar je večja verjetnost, da se bodo odkrila neskladja.

Nacionalni sistem revizij

Vse države članice izvajajo revizije v skladu z zahtevami iz Uredbe 882/2004. Revizije so pomemben del nadzora, saj vodstvu zagotavljajo ključne informacije o učinkovitosti nadzornih sistemov držav članic. Vendar ni vedno predložen pregled rezultatov teh revizij, zlasti kadar so izvedene v decentraliziranih regijah, ali informacij o spremljanju poročil revizij. Poleg tega so nekatere države članice poročale, da je zaradi omejenih sredstev za njihove oddelke za revizije omejeno tudi izvajanje revizij.

Pri nekaterih revizijah so bili pregledani zlasti sistemi upravljanja kakovosti, ki so jih uvedli pristojni organi. V Avstriji so tako uskladili postopki in stalne spremembe v odgovornostih.

Komisija organizira redna srečanja, ki med drugim zagotavljajo forum za izmenjavo najboljših praks med državami članicami v zvezi z obravnavanjem zahtev po revizijah.

Sredstva

V številnih poročilih so bile izpostavljene spremembe na tem področju, kot je pomembna organizacijska sprememba v Franciji, na Nizozemskem, v Sloveniji in Združenem kraljestvu ter racionalizacija laboratorijskih storitev (v Bolgariji in Španiji za varnost hrane in na Poljskem za pesticide). Pregled sredstev, namenjenih laboratorijem, je bil izveden tudi v Estoniji in na Portugalskem. Nekatere države članice prerazporejajo sredstva za osebje s področja rutinskega nadzora na področje „nadzornih kampanj“, ki bolj temeljijo na tveganju, pri čemer je prisotna splošna ozaveščenost, da je potrebna učinkovitejša uporaba sredstev, zlasti v sedanjih gospodarskih razmerah, v katerih so javni odhodki pod pritiskom.

Ukrepi, sprejeti za povečanje učinkovitosti nadzornih organov

Glavni ukrepi vključujejo posodobitev zakonodaje, pripravo in/ali izboljšavo smernic in postopkov, usposabljanje in delavnice (zlasti v zvezi z izvajanjem novih postopkov) ter spremembe večletnega nacionalnega načrta nadzora.

Poleg tega so nekatere države članice dodatno izboljšale informacijske sisteme in poslovne procese v zvezi z nadzorom, da bi izboljšale pregled glavnih pristojnih organov. V nekaterih državah članicah sta se izboljšala vrednotenje in kritična analiza podatkov o nadzoru, medtem ko druge države članice načrtujejo povečanje zmogljivosti glavnih pristojnih organov za preverjanje učinkovitosti nadzora. Nekatere države članice pripravljajo posebne kazalnike uspešnosti.

Predloženi so bili tudi primeri tekočih izboljšav na področju usklajenosti nadzornih organov in izboljšanih okvirov usklajevanja v državah članicah s prenesenimi pristojnostmi. Nekatere države članice so navedle ukrepe, ki so bili sprejeti za povečanje spletne prodaje v živilskem sektorju. V številnih državah članicah je uvedba shem za ocenjevanje uspešnosti nosilcev živilske dejavnosti v pomoč pri prednostnem razvrščanju nadzora.

Ukrepi, sprejeti za izboljšanje uspešnosti nosilcev živilske dejavnosti

Glavni ukrepi, opredeljeni v poročilih držav članic, zajemajo smernice, usposabljanje, informacijske kampanje in druge dogodke ter brošure. Drugi sporočeni ukrepi vključujejo: vzpostavitev centra za dobrobit živali na Danskem ter mehanizme za spodbujanje skladnosti obratov in pridobivanje povratnih informacij od nosilcev dejavnosti, da bi se poenostavilo izvajanje nadzora.

Sklepne ugotovitve

Letna poročila držav članic kažejo, da si države članice dejavno prizadevajo za izboljšanje učinkovitosti vzpostavljenih sistemov. V državah članicah je še vedno prisoten trend večjega nadzora na podlagi tveganja. Države članice uvajajo tudi instrumente za izboljšanje pregleda glavnih pristojnih organov in uspešnosti nadzornih organov.

Veliko je področij, na katerih so potrebne stalne izboljšave. V zvezi z doslednostjo in primerljivostjo podatkov o nadzoru znotraj držav članic bi se lahko na podlagi izboljšanih povezav med predstavitvami podatkov boljše ponazorilo, v kakšnem obsegu nadzor prispeva k odkrivanju neskladnosti in s tem k učinkovitemu izvrševanju. Proces stalnih izboljšav bi se izboljšal tako, da bi se v poročilih večja pozornost namenila samoocenjevanju, na primer rezultatom ugotovitev nacionalnih revizij in učinku pregleda letnih poročil na načrtovanje v prihodnosti.

3. NADZORNE DEJAVNOSTI KOMISIJE V DRŽAVAH ČLANICAH

Komisija mora v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 izvajati nadzor v državah članicah, s katerim preverja, da uradni nadzor v celoti poteka v skladu z ustreznimi večletnimi nacionalnimi načrti nadzora in v skladu z zakonodajo EU.

Da bi Komisija izpolnila svoje obveznosti, izvaja letni program revizij in inšpekcijskih pregledov, s katerimi preverja skladnost z zakonodajo o krmi in živilih, zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin, preverja pa tudi, ali se uradni nadzor na teh področjih izvaja v skladu z zakonodajo EU. Ta program je objavljen na spletni strani Komisije.

Ugotovitve vsake revizije so skupaj s sklepnimi ugotovitvami in priporočili za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti navedene v poročilu, naslovljenem na zadevni nacionalni organ. Z objavljanjem revizijskih poročil in akcijskih načrtov držav članic ter z rednim posodabljanjem profilov držav članic Komisija deležnikom in državljanom zagotavlja realen pregled, kako nadzorni organi v vsaki državi članici izpolnjujejo svojo dolžnost zagotavljanja pravilnega izvajanja zakonodaje EU.

V zadnjih letih je Komisija vsako leto opravila približno 250 revizij, ki so zajemale celotno prehransko verigo, pa tudi zdravje in dobrobit živali ter zdravje rastlin, pri čemer se jih je približno 70 % nanašalo na varnost hrane. Približno 60 % vseh revizij je običajno opravljenih v državah članicah, preostanek pa v tretjih državah. Na Hrvaškem, ki je s 1. julijem 2013 pristopila k EU, so bile izvedene predpristopne revizije.

Poleg tega so bila v zadnjem času predložena pregledna poročila[5] za številne sektorje. Ta poročila omogočajo izčrpen pregled nad nadzorom, ki ga izvajajo države članice, na podlagi rezultatov posameznih opravljenih revizij. Opredeljujejo glavne pomanjkljivosti, ki najverjetneje zadevajo vse države članice, vključno s tistimi, ki niso predmet posameznih revizij. Službam Komisije in državam članicam zagotavljajo tudi pomemben prispevek k pregledu zakonodaje.

Poročila o revizijah Komisije ter odgovori pristojnih organov na priporočila iz poročil Komisije in profile držav članic so na voljo na:
http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm.

V naslednjem oddelku so obravnavana različna posebno pomembna vprašanja, ki so jih države članice obravnavale v okviru programa na področju varnosti hrane, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin. Vsebuje tudi kratek povzetek glavnih ugotovitev in sklepov na podlagi različnih revizij.

Varnost hrane

Uradni nadzor proizvodnje mleka in mesa

Komisija je med letoma 2008 in 2011 v vseh državah članicah opravila vrsto revizij o higienskemu nadzoru pri proizvodnji rdečega mesa in mleka. Te revizije so potrdile, da so države članice uvedle sisteme nadzora, ki so pretežno v skladu z določbami Uredbe (ES) št. 882/2004, in da izvajajo strog nadzor v zvezi z rdečim mesom in mlekom ter proizvodi iz rdečega mesa in mleka. Vendar je bil v zvezi z izvršilnimi ukrepi potrjen že ugotovljen trend: čeprav nadzorni organi v veliki meri pravilno ugotavljajo pomanjkljivosti, trajen izvršilni ukrep ni vedno sprejet pravočasno, zaradi česar so neskladnosti lahko še naprej prisotne.

Sledljivost govejega mesa in proizvodov iz govejega mesa

Leta 2011 je bila zaključena vrsta revizij sledljivosti govejega mesa in proizvodov iz govejega mesa, v zvezi s tem pa je na voljo pregledno poročilo. Zadnji pregled je pokazal, da sta se nadzor sledljivosti govejega mesa in proizvodov iz govejega mesa ter obvezno označevanje v obiskanih državah članicah bistveno izboljšala. V zvezi s sledljivostjo živih živali so bile pomanjkljivosti pri izvrševanju veljavne zakonodaje in izvajanju uradnega nadzora ugotovljene na krajih zbiranja živali, kot so prostori trgovcev z živino, živinski trgi in zbirni centri. Ugotovljene so bile tudi nekatere pomanjkljivosti, povezane z upravljanjem zbirk podatkov, ki se uporabljajo za registracijo živali.

[5] http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/index_en.htm.

Divjad – prostoživeča in gojena

V štirih državah članicah je bila izvedena vrsta misij za ugotavljanje dejstev, da bi se zbrale informacije o izvajanju uradnega nadzora v zvezi s proizvodnjo divjačine iz prostoživeče in gojene divjadi. Na voljo je pregledno poročilo, v katerem so navedeni podrobni rezultati teh misij.

Te misije so sprožile številna pomembna vprašanja, tako da zdaj potekajo razprave o zakonodajnih določbah na področju: nepopolnega testiranja na *Trichinello spiralis* pri majhnih količinah dovzetnih vrst divjadi, ki se neposredno dobavljajo potrošniku; svobodne razlage izraza „majhne količine“, ki se lahko izključi iz uradnega higienskega nadzora; redne uporabe zbirnih centrov za prostoživečo divjad, ki niso vedno registrirani in tako niso predmet uradnega nadzora; nejasne razmejitve med gojeno in prostoživečo divjadjo, pri čemer obstaja tveganje zavajanja potrošnika glede resničnega izvora divjačine; ter trgovine znotraj Unije s trupi neodrte divjadi, ki je v nasprotju z zakonodajo EU.

Uradni nadzor ribiških proizvodov in živih školjk

V devetih državah članicah so bile opravljene revizije za oceno skladnosti z zahtevami EU o ribah in živih školjkah.

Za ribiške proizvode je bilo ugotovljeno, da so na splošno v vseh obiskanih državah vzpostavljeni celoviti sistemi uradnega nadzora. V nekaterih državah so bile ugotovljene precejšnje razlike pri izvajanju uradnega nadzora v različnih regijah. Na splošno so bili laboratoriji, ki so opravljali uradne analize, dobro opremljeni in usposobljeni za potrebne analize. Večina laboratorijev je bila akreditiranih.

Medtem ko so bili splošni sistemi dobro zasnovani in upravljani, so bile ugotovljene nekatere pomembne pomanjkljivosti v zvezi z nadzorom:

- obratov za primarno proizvodnjo, kot so ribiška plovila in ribogojnice;
- živih školjk v zvezi z razvrstitvijo področij proizvodnje, pogostostjo testiranja pri spremljanju biotoksinov in testiranjem končnega proizvoda.

Podobne ugotovitve so bile sporočene pri revizijah, izvedenih leta 2012. V pripravi je tudi pregledno poročilo.

Uradni nadzor perutnine

Leta 2012 so se nadaljevale revizije sistemov nadzora držav članic za perutnino in perutninske proizvode. Tako kot preteklo leto je bila splošna raven skladnosti na splošno dobra in se je zelo izboljšala glede na razmere pred sprejetjem „higienskega svežnja“. Zajeta je bila celotna proizvodna perutninska veriga, čeprav je bil v nekaterih primerih nadzor na ravni kmetij omejen, pri nekaterih nedavnih revizijah pa je bil ugotovljen neustrezen pregled po zakolu. Glavna področja, na katerih so potrebne izboljšave, so še vedno povezana z uporabo posebnih higienskih zahtev, kot sta pogostost vzorčenja na trupih in izvajanje načrtov HACCP v obratih, ter z neobveščanjem Komisije o nacionalni zakonodaji, ki klavnicam z majhno zmogljivostjo dopušča prožnost.

Tako kot pri nadzoru obratov za proizvode iz mleka in mesa je bil v zvezi z izvršilnimi ukrepi ugotovljen trend, da niso vedno sprejeti pravočasno, kljub temu, da nadzorni organi v veliki meri pravilno ugotavljajo pomanjkljivosti.

Načrti nadzora salmonele

Leta 2011 so se nadaljevale revizije nacionalnih programov za nadzor salmonele v perutninskem sektorju. V vseh obiskanih državah članicah so bili uvedeni načrti nadzora, vendar je bilo v nekaterih primerih izvajanje za nekatere kategorije zapoznelo. Kljub temu ti načrti sovpadajo z ugotovljenim trendom bistvenega zmanjševanja prisotnosti salmonele v perutnini. V večini držav članic načrti za spremljanje in uradno vzorčenje za salmonelo v različnih kategorijah perutnine niso bili popolnoma v skladu z zakonodajo EU, pri čemer so bile pomanjkljivosti povezane zlasti s pomanjkljivostmi pri vzorčenju, pri ukrepih, sprejetih po pozitivnih rezultatih preskusa, in v laboratorijih. Pri najnovejši reviziji iz leta 2012 so bile pomanjkljivosti ugotovljene tudi pri pregledu glavnih pristojnih organov nad izvajanjem načrtov s strani regionalnih organov. Pregledno poročilo je v pripravi.

Nadzor pri uvozu živil neživalskega izvora

Na voljo je pregledno poročilo o dvanajstih revizijah iz obdobja 2010–2011, ki so bile izvedene zaradi ocene izvajanja sistemov uradnega nadzora za nadzor pri uvozu živil neživalskega izvora.

Od začetka veljavnosti Uredbe (ES) št. 669/2009 o poostrenem uradnem nadzoru krme in živil neživalskega izvora države članice sprejemajo zadovoljive ukrepe za izvajanje te uredbe. V državah članicah sta prisotna pregledno medsebojno sodelovanje in komunikacija med pristojnimi organi, pri čemer je za nadzor na voljo dovolj osebja. Evidentirani postopki so dobro razviti, čeprav se ne posodabljajo vedno sistematično.

Vendar nadaljnji prevoz iz Uredbe (ES) št. 669/2009 in prevoz blaga iz Uredbe (ES) št. 1152/2009 (ki lahko omogoča izvedbo nekaterih pregledov na končnem namembnem kraju pošiljke po nadaljnjem prevozu s točke prihoda v EU) nista vedno zagotovila popolne sledljivosti, zlasti ko je bilo vpletenih več držav članic, zahteva glede predhodnega obvestila pa se pogosto ni upoštevala. V polovici držav članic se pri prepustitvi blaga niso vedno pravilno upoštevali postopki v skladu s predpisi EU. Zaradi teh pomanjkljivosti obstaja nevarnost prepustitve blaga brez izvedbe končnih pregledov. Čeprav so se splošni sistemi za laboratorijske analize izboljšali, so bile pogosto ugotovljene pomanjkljivosti pri izpolnjevanju posebnih analitskih zahtev iz zakonodaje EU.

Ostanki pesticidov

Leta 2011 je bila zaključena vrsta revizij v zvezi z nadzorom ostankov pesticidov. Na voljo je pregledno poročilo o teh revizijah. Rezultati teh revizij so bili na splošno pozitivni. Od zadnjih revizij je bil dosežen znaten napredek na področju načrtovanja in uspešnosti uradnega nadzora ostankov pesticidov ter poročanja o njem. Odvzeto je bilo večje število vzorcev. Pri postopkih vzorčenja se je upoštevala zakonodaja EU in v veliki večini držav članic so se izvajali ustrezni izvršilni ukrepi, s čimer se je zagotovila visoka stopnja varstva potrošnikov. Izvajali so se učinkoviti postopki nadzora ostankov pesticidov pri uvozu. Državam članicam je bilo priporočeno, naj nadzor organizirajo na uspešnejši in učinkovitejši način. Nadzor bi moral biti bolj usmerjen v opredeljena tveganja ob upoštevanju pretekle skladnosti nosilcev živilske dejavnosti in samonadzora, ki ga izvajajo. Število pooblaščenih laboratorijev bi bilo treba zmanjšati za zagotovitev, da se analize opravljajo le v laboratorijih z ustrezno analitsko opremo. Leta 2012 se je začel nov sklop revizij, ki zajema devet držav članic ter je osredotočen na nadzor trženja in uporabe fitofarmacevtskih sredstev.

Gensko spremenjeni organizmi (v nadaljnjem besedilu: GSO)

Leta 2011 se je začel nov sklop revizij, ki je zajemal uradni nadzor GSO. Poleg gensko spremenjenih živil in krme je prvič vključeval vrednotenje nadzora namernega sproščanja GSO v okolje za namene študije in gojenja. Revizije so bile opravljene v štirih državah članicah. V vseh je bil vzpostavljen sistem za izdajanje dovoljenj v zvezi z GSO za namene študije in izvajali so se uradni pregledi v skladu z zahtevami EU. Med državami članicami so bile ugotovljene nekatere razlike v zvezi z nadzorom gojenja gensko spremenjene koruze MON 810. V zvezi z gensko spremenjenimi živili in krmo ni bilo od prejšnjih revizij nobenih pomembnih sprememb. V dveh državah članicah se ni upoštevalo načelo popolne odsotnosti GSO v semenih, ki niso gensko spremenjena. V večini primerov je bila uspešnost laboratorijev za GSO ustrezna.

Zdravje živali

Elektronski identifikacijski sistemi za drobnico

Komisija je izvedla vrsto misij za ugotavljanje dejstev v štirih državah članicah s številčno populacijo ovc in koz. Cilji teh misij so bili: oceniti napredek na področju izvajanja elektronske identifikacije ovc in koz; oceniti učinkovitost ukrepov elektronske identifikacije pri zagotavljanju ustrezne sledljivosti premikov ovc in koz; opredeliti dejavnike, ki so izvor nezadovoljstva med deležniki, in opredeliti dejavnike za spodbujanje sprejemanja uporabe elektronske identifikacije. Pripravljeno je bilo pregledno poročilo o teh misijah, ki je na voljo.

Pregledno poročilo opozarja na bistvene razlike v izvajanju med državami članicami, zlasti v zvezi z uporabo elektronske identifikacije za nadzor bolezni in za namene upravljanja, kar delno izhaja iz dejstva, da so nekatere države članice sprejele sistem elektronske identifikacije pred drugimi. V zvezi z zagotavljanjem trajne identifikacije se je uporaba elektronskih bolusov v terenskih razmerah izkazala za bolj zanesljivo od uporabe ušesnih znamk, vendar zahteva posebno usposobljenost in tehnično podporo, ki sta bili zagotovljeni v nekaterih od zadevnih držav članic. Poleg tega je finančna podpora

kmetom v teh državah članicah za pomoč pri kritju dodatnih stroškov, povezanih z elektronsko identifikacijo, spodbudila uporabo elektronske identifikacije.

Steklina

Obsežen program za izkoreninjenje stekline v državah članicah srednje in vzhodne Evrope sofinancira EU. Komisija je v teh državah opravila številne revizije programov. Te revizije so potrdile, da so kampanje dosegle bistven napredek v zvezi s cepljenjem prosto živečih živali ter da se je s tem bistveno zmanjšalo število primerov stekline pri ljudeh in domačih živalih. Vendar so bile v nekaterih državah članicah ugotovljene pomanjkljivosti pri izvajanju programov cepljenja, zlasti v zvezi s pravočasnim zaključkom kampanj ter razpršenostjo in časovnimi presledki pri uporabi cepiva v vabah.

Klasična prašičja kuga

EU bo lahko kmalu potrdila popolno odpravo klasične prašičje kuge na svojem ozemlju. To je bilo doseženo z večjo uporabo ukrepov za biološko varnost in izboljšanimi kampanjami za cepljenje divjih prašičev v okviru programov za izkoreninjenje, ki jih je financirala EU. Revizije Komisije so potrdile, da so se ti ukrepi učinkovito izvajali v Romuniji in Bolgariji, kjer so se v zadnjih letih pojavili posamezni izbruhi klasične prašičje kuge pri domačih prašičih. Ti programi se še naprej izvajajo, pri čemer so veliko bolj osredotočeni na preverjanje odsotnosti bolezni, kot na izkoreninjenje.

Zaradi stalne nevarnosti ponovne razširitve bolezni iz sosednjih držav, zlasti s selitvami divjega prašiča, je potrebno ohranjanje visoke ravni nadzora in okrepljeno sodelovanje s temi državami.

Uradni nadzor laboratorijev za slinavko in parkljevko

Opravljena je bila vrsta inšpekcijskih pregledov laboratorijev v EU, pooblaščenih za ravnanje z živim virusom slinavke in parkljevke. Medtem ko je bilo ugotovljeno, da so standardi za biološko varnost, ki so se uporabljali v večini laboratorijev, na splošno zadovoljivi, so bile praktično v vseh laboratorijih ugotovljene manjše pomanjkljivosti, v številnih pa resne pomanjkljivosti. Za zmanjšanje morebitnega tveganja za zdravje živali, ki bi ga lahko predstavljalo uhajanje živega virusa slinavke in parkljevke, so se nemudoma sprejeli ukrepi za izboljšanje.

Na podlagi teh inšpekcijskih pregledov je bila oblikovana pomembna sklepna ugotovitev, in sicer da bi bilo treba laboratorije za slinavko in parkljevko odobriti le v državah članicah, ki lahko zagotovijo stalno skladnost s posebnimi zahtevami EU in zlasti sredstva, potrebna za ta namen. Komisija in države članice presojajo, kako bi bilo treba v prihodnje organizirati nadzor laboratorijev za slinavko in parkljevko.

Dobrobit živali

Poleg revizij, ki so izrecno namenjene nadzoru dobrobiti živali, se v okviru revizij Komisije za higienski nadzor rdečega mesa in perutnine zdaj redno ocenjuje tudi nadzor držav članic nad dobrobitjo živali pri zakolu. To pomembno dodatno prispeva k spodbujanju večjega spoštovanja nadzora dobrobiti živali. Pri teh revizijah so bili

pregledani zlasti klavnični prostori, kot so hlev v klavnici za začasno namestitev živali in prostori za omamljanje živali, ter prevoz živali na zakol, pri čemer so bila predložena ustrezna priporočila za izboljšanje. Pri eni od revizij je bilo ugotovljeno, da kljub temu, da veliko število klavnic v zadevni državi članici na podlagi odstopanja v zvezi z zakolom v skladu z verskimi običaji izvaja zakol brez omamljanja živali, je bil kot tak prodan le del proizvedenega mesa.

Revizije Komisije, namenjene izrecno nadzoru dobrobiti živali, so obravnavale dobrobit na kmetijah in med prevozom. Te revizije so bile del spremljanja držav članic, ki so ga službe Komisije izvajale v zvezi s prepovedjo uporabe baterijske reje za kokoši nesnice, ki bi se morala izvajati od 1. januarja 2012, in na podlagi katerega so bili 27. januarja 2012 uvedeni postopki za ugotavljanje kršitev proti trinajstim državam članicam. Revizije Komisije v državah članicah so zagotovile tudi posodobljene informacije v zvezi z njihovo fazo priprave na rok 1. januarja 2013 za obvezno skupno hlevsko rejo brejih svinj in mladic. Ena revizija je bila izvedena posebej zato, da bi se pridobili dokazi v zvezi s postopki za ugotavljanje kršitev, uvedenimi proti eni državi članici, na področju dobrobiti živali pri zakolu.

Nedavne revizije so zajemale tudi dobrobit brojlerjev. Revizije dobrobiti živali zajemajo tudi živalske vrste, za katere se določbe EU ne uporabljajo, medtem ko se v skladu z zakonodajo EU zanje v celoti uporabljajo priporočila Sveta Evrope.

V zvezi s prevozom je zdaj pozornost usmerjena tudi v zagotavljanje pomoči državam članicam pri učenju na podlagi najboljših praks. Prejšnje revizije so pokazale, da postopek odobritve vozila v številnih državah članicah ni bil pravilen, in tako so revizije leta 2012 obravnavale zlasti postopek odobritve, pri čemer so bila opredeljena področja najboljše prakse. Ta so bila na tekočih srečanjih nacionalnih kontaktnih točk, ki dvakrat letno potekajo v prostorih Komisije, sporočena drugim državam članicam. V francoskem pristanišču Sète je potekalo dodatno srečanje z vsemi državami članicami, odgovornimi za odobritev plovil, ker je več pristojnih organov navedlo težave v zvezi z izvajanjem zahtev za prevoz živali po morju.

V okviru revizij Komisije se je obravnaval tudi rastoči trg izvoza živali v Turčijo. Izvedena je bila revizija na izstopni točki EU v Bolgariji in predložena so bila priporočila za pospešitev postopkov, da bi se odpravile vse nepotrebne zamude. Med to revizijo je ekipa obiskala tudi turško stran meje, da bi pregledala tamkajšnji nadzor.

Zdravje rastlin

Pri revizijah zdravja rastlin v državah članicah, v okviru katerih so bili ocenjeni ukrepi za nadzor uvoza in izvajanje ukrepov EU v izrednih razmerah v primeru izbruhov škodljivih organizmov, so bile med revidiranimi državami članicami ugotovljene bistvene razlike v organizaciji nadzora uvoza in njihovi učinkovitosti pri odkrivanju škodljivih organizmov v pošiljkah, predloženih za uvoz. Uspešnost prizadevanj za izkoreninjenje različnih škodljivih organizmov se je močno razlikovala, saj je nekatere lažje nadzirati od drugih. Revizije so pokazale tudi pomembnost odločnih prizadevanj za izkoreninjenje, takoj ko je organizem odkrit, saj ga je neskončno težje ali celo nemogoče izkoreniniti, ko se enkrat naseli.

Kljub rednim revizijam na Portugalskem, ki se od leta 1999 izvajajo v zvezi z izkoreninjenjem borove ogorčice, so razmere še naprej nezadovoljive, zlasti v zvezi s testiranjem in odstranjevanjem dreves slabega zdravja z varovalnega pasu.

Živalska krma

Na področju varnosti krme je najbolj očitno to, da se raven skladnosti nosilcev živilske dejavnosti vzdolž verige razlikuje. Medtem ko so razmere v primarni proizvodnji zadovoljive, obstajajo jasne možnosti izboljšav v neprimarni proizvodnji v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem postopkov, ki temeljijo na analizi tveganj in kritičnih nadzornih točk, ukrepi, ki se izvajajo za zmanjšanje navzkrižne kontaminacije iz prejšnjih proizvodnih serij, ter spremljanjem neželenih snovi. Uradni nadzor krme običajno zajema glavne nosilce živilske dejavnosti v krmni verigi, vendar so nekatere vrste obratov (zlasti živilski obrati, ki krmni verigi dobavljajo le del svoje proizvodnje) pogosto še vedno zunaj obsega tega nadzora. Poleg tega so v izvajanju inšpekcijskih pregledov in dejavnosti vzorčenja prisotne nekatere napake glede njihove ciljne usmerjenosti.

V zvezi s trženjem krme je bila pri revizijah ugotovljena zadovoljiva raven skladnosti z ustreznimi zahtevami.

Transmisivne spongiformne encefalopatije in živalski stranski proizvodi

Revizije v zvezi s tema vprašanjema so zdaj na splošno združene, ker BSE, razen nekaterih izjem, ni več prednostna naloga z visokim tveganjem. Pri revizijah je bilo ugotovljeno, da je ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi in pridobljenimi proizvodi glede na njihovo kategorijo v veliki meri v skladu s pravili EU. Vendar so v nekaj državah članicah živalski stranski proizvodi (vključno s snovjo s specifičnim tveganjem), ki nastajajo pri zakolu na dvoriščih kmetij, še vedno odstranjeni na kraju samem. Tudi to dejstvo, skupaj s pomanjkljivostmi pri odstranjevanju poginulih živali s teh kmetij, vpliva na učinkovitost spremljanja BSE v teh državah članicah. V obratih za predelavo klavnih odpadkov je bila raven skladnosti običajno zadovoljiva, vendar so bile v nekaterih primerih ugotovljene pomanjkljivosti pri spremljanju izpolnjevanja zahtev glede časa, temperature in pritiska pri predelavi.

Nadzor uvoza živil živalskega izvora in živali

Revizije na tem področju so še vedno glavno orožje obrambe, katerega namen je zagotavljati varnost uvoza. Nadzor uvoza se izboljšuje, med drugim zaradi izboljšanega sodelovanja s carinskimi organi in obsežnega usposabljanja. Komisija je v nekaterih državah članicah odkrila pomanjkljivosti v komunikaciji med centralnimi in decentraliziranimi organi, ki v nekaterih primerih ogrožajo splošno učinkovitost nadzora. Medtem ko se predhodno obveščanje o pretovorjenih pošiljkah v nekaterih državah članicah izboljšuje, je izvrševanje s strani pristojnih organov v zvezi s to zahtevo v nekaterih pomembnih pristaniščih še vedno nezadovoljivo.

Od lanskega poročila se je raven izvajanja skupnega računalniškega sistema za uvoz TRACES izboljšala. Nekatere države članice, ki sistema TRACES prej niso uporabljale, so se sistemu pridružile. Mejne kontrolne točke se morajo prilagoditi novim različicam sistema TRACES. To prilagajanje je v teku.

Ostanki veterinarskih zdravil in onesnaževala

Pri izvajanju nacionalnih načrtov spremljanja ostankov se države članice še vedno soočajo s podobnimi izzivi, kot so bili opredeljeni v lanskem letnem poročilu, kot so: razlike med državami članicami v številu metod, vključenih v akreditacijo laboratorijev za analizo ostankov, in razlike v razlagi zahtev v zvezi s podatki o prehranski verigi ob zakolu.

V zvezi s tekočim krogom revizij za dioksin, v okviru katerih se ocenjuje zmožnost držav članic zagotoviti, da so ribe, ulovljene v Baltskem morju in dane na trg za prehrano ljudi ali živali, v skladu z omejitvami EU za dioksine, do zdaj zbrani dokazi kažejo na pomanjkanje usklajenosti v pristopu držav članic k zmanjšanju izpostavljenosti potrošnika neustreznim ribam.

Spremljanje priporočil Komisije

Vsa priporočila iz poročil Komisije se sistematično spremljajo z različnimi dejavnostmi.

Pristojni organi držav članic morajo predložiti akcijski načrt, v katerem opišejo, kako so se odzvali ali se nameravajo odzvati na priporočila Komisije. Komisija nato ovrednoti akcijski načrt in sistematično spremlja izvajanje vseh teh ukrepov s številnimi dejavnostmi spremljanja, kot so: (a) splošne revizije spremljanja; (b) nadaljnje revizije na kraju samem o posebnih vprašanjih ali zahteve za pisna poročila o posebnih vprašanjih in (c) dvostranska srečanja na visoki ravni, če težave postanejo prevelike ali trajajo predolgo.

Splošne revizije spremljanja nadalje obravnavajo nerešena vprašanja in preverjajo napredek v zvezi z odprtimi priporočili iz prejšnjih sektorskih revizij, ki jih je Urad za prehrano in veterinarstvo opravil v državah članicah. Profili držav, ki prikazujejo rezultate teh revizij, so na voljo na: http://ec.europa.eu/food/fvo/country_profiles_en.cfm.

V zvezi s spremljanjem napredka držav članic pri obravnavi priporočil Urada za prehrano in veterinarstvo rezultati splošnih revizij spremljanja v obdobju 2005–2010 kažejo, da so države članice v primeru 97 % priporočil sprejele ukrepe za obravnavanje priporočil ali so se ustrezno zavezale obravnavanju priporočil v določenem roku. Priporočila, katerim se države članice še niso ustrezno zavezale (3 %), se dejavno obravnavajo na podlagi številnih mehanizmov, kot je pojasnjeno v oddelku 2.5. Čeprav so maloštevilna, so ta priporočila sama po sebi najtežje rešljiva, pri čemer običajno izražajo pomembna temeljna vprašanja, vključno z razlago zakonodaje.

4. DRUGI VIRI INFORMACIJ O NADZORU V DRŽAVAH ČLANICAH

Poročanje po posameznih sektorjih

V skladu z določbami zakonodaje EU o različnih vidikih varnosti hrane, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin morajo države članice pošiljati redna poročila o določenih zahtevah. Komisija na podlagi teh nacionalnih poročil pripravlja vrsto sektorskih poročil, ki pričajo o stanju izvajanja nekaterih vidikov zakonodaje EU, ki se uporablja za prehransko verigo, skupaj z nekaterimi posebnimi podatki o uradnem nadzoru in njegovih rezultatih na zadevnih področjih.

Najpomembnejša takšna poročila vključujejo: poročilo o spremljanju in testiranju prežvekovalcev na prisotnost transmisivne spongiformne encefalopatije; poročilo o trendih in virih zoonoz, njihovih povzročiteljih in izbruhih bolezni, ki se prenašajo s hrano, v EU (pooblaščena agencija EFSA); poročilo o boleznih goveda in prašičev, o katerih je treba obveščati (v zvezi s trgovino znotraj EU); letno poročilo o spremljanju ostankov pesticidov za celotno EU in poročila o sestankih delovne skupine za izkoreninjenje bolezni živali. Informacije v teh poročilih pomembno prispevajo k postopku sprejemanja odločitev v zvezi s tem, na katerih področjih so sredstva za revizije najbolj potrebna.

Preglednica z glavnimi poročili Komisije, objavljenimi preteklo leto, in njihovimi spletnimi stranmi je v prilogi k temu poročilu.

Sistem hitrega obveščanja in druga orodja za poročanje

Sedanji sistemi hitrega obveščanja za varnost hrane in krme (v nadaljnjem besedilu: sistem RASFF), izbruhe živalskih bolezni (v nadaljnjem besedilu: sistem ADNS) ter izbruhe rastlinskih bolezni (v nadaljnjem besedilu: sistem Europhyt) so pomembna orodja za omogočanje hitrega odziva na izredne razmere in nastajajoča tveganja ter vir informacij o vzorcu škodljivcev in bolezni. Tako pridobljeni podatki so lahko tudi pomemben kazalnik pomanjkljivosti v zvezi s skladnostjo z uveljavljenimi varnostnimi standardi, zato se pozorno pregledujejo pri vrednotenju nadzora. Podrobni rezultati teh sistemov hitrega obveščanja o varnosti hrane in živalskih boleznih se vsako leto strnejo v letnih poročilih o sistemih RASFF in ADNS, ki se objavita na spletišču Komisije:

http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm,
http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm.

Za sistem Europhyt, orodje za obveščanje za prestrezanje pošiljk zaradi zdravja rastlin, je Komisija vzpostavila spletno stran z mesečnimi poročili o prestreženih pošiljkah[6]. Leta 2013 namerava objaviti letno poročilo o sistemu Europhyt.

Sistem TRACES, ki omogoča izmenjavanje informacij med Komisijo in državami članicami o nadzoru živali in živalskih proizvodov (o domačih proizvodih in uvozu iz tretjih držav), je še en pomemben vir podatkov, in to ne samo o količini prometa z obravnavanim blagom, temveč tudi o izvedenem uradnem veterinarskem nadzoru:

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/traces/index_en.htm.

5. REZULTATI URADNEGA SPREMLJANJA

Salmonela in kampilobakter sta v EU glavna vzroka bolezni, ki se prenašajo s hrano. Analiza poročil držav članic o zoonozah, ki sta jo opravila agencija EFSA in center

[6] http://ec.europa.eu/food/plant/europhyt/interceptions_en.htm.

ECDC[7], potrjuje, da se v Evropski uniji število primerov salmoneloze pri ljudeh zmanjšuje. V letu 2010 je bilo sporočenih skupaj 99 020 potrjenih primerov pri ljudeh (podatki, objavljeni v letu 2012), kar je 8,8 % manj kot v letu 2009, pri čemer se ta trend nadaljuje že šest zaporednih let. V poročilu agencije EFSA je kot razlog tega nenehnega zmanjševanja izpostavljena uporaba programov za nadzor salmonele pri populacijah perutnine v državah članicah. To utemeljujejo tudi revizije sektorja perutninskega mesa v državah članicah.

6. SPREMLJANJE IN IZVRŠEVANJE, KI JU IZVAJA KOMISIJA

Namenjanje posebne pozornosti izvršilnim ukrepom in njihovo usklajevanje ostajata prednostni nalogi na vseh področjih, zajetih v tem poročilu.

Komisija si močno prizadeva, da bi v sodelovanju z zadevnimi državami članicami odpravila ovire za pravilno uporabo zakonodaje EU. Pri oblikovanju pristopa v posameznem primeru se upoštevajo resnost pomanjkljivosti, prisotna tveganja, ukrepi, ki jih je država članica že sprejela, in vprašanje, ali primer zadeva tudi druge države članice. Proučijo se temeljni vzroki pomanjkljivosti, tako da se rešitve iščejo z namenom preprečiti nadaljnje pojave.

Komisija je na primer vključena v intenziven dialog z nekaterimi državami članicami, da bi se obravnavale trajne neskladnosti in nerešena vprašanja v zvezi z izvrševanjem, tudi na rednih dvostranskih srečanjih na visoki ravni.

Ena od teh držav članic je Grčija. Grški organi so pripravili podroben akcijski načrt, vključno z jasnimi mejniki, ki se zdaj uporablja za spremljanje napredka pri izboljševanju skladnosti.

Komisija je v okviru programa „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“ pripravila tudi posebej prilagojene ukrepe usposabljanja za primere, v katerih bi usposabljanje lahko pripomoglo k skladnosti. V Bolgariji in Romuniji so bile organizirane posebne dejavnosti usposabljanja za pomoč organom pri obravnavanju pomanjkljivosti v zvezi z ravnanjem in odstranjevanjem živalskih stranskih proizvodov.

Kadar je to potrebno in primerno, se uvedejo postopki za ugotavljanje kršitev.

Pomemben vir informacij v zvezi z neskladnostjo ali težavami pri izvrševanju so pritožbe članov javnih ali nevladnih organizacij. Komisija poskrbi, da so te pritožbe obravnavane v sodelovanju z zadevnimi državami članicami, pri čemer si prizadeva za pozitivno rešitev. V primeru neustreznega izvajanja zakonov obstaja tveganje, da cilji evropske politike na področju varnosti hrane ne bodo doseženi. V uporabo in izvrševanje zakonodaje EU so vključene evropske institucije in države članice, vključno z lokalnimi in regionalnimi organi in sodišči. Primarna odgovornost držav članic je pravilna in pravočasna uporaba pogodb in zakonodaje EU. Kot zadnjo možnost za doseganje skladnosti uporabi Komisija

[7] Znanstveno poročilo agencije EFSA in centra ECDC: Zbirno poročilo Evropske unije o trendih in virih zoonoz, njihovih povzročiteljih in izbruhih, ki se prenašajo s hrano, v letu 2010. http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2597.pdf.

postopke za ugotavljanje kršitev, če ima dokaze o sistematičnem in trajnem vzorcu neustrezne uporabe zakonodaje EU.

Komisija lahko sproži postopek za ugotavljanje kršitev in države članice pozove, da sprejmejo ustrezne ukrepe v primeru neprenosa, nepravilnega prenosa ali nepravilne uporabe zakonodaje. Komisija lahko zadevo predloži Sodišču, da se ugotovi kršitev prava Skupnosti s strani države članice. Komisija se lahko drugič obrne na Sodišče, pri čemer zahteva uporabo denarnih kazni, dokler se ne upošteva prva sodba Sodišča.

Postopek za ugotavljanje kršitev ima pomembno vlogo pri zagotavljanju pravilne uporabe zakonodaje EU in koristi za državljane. Komisija je s paketom postopkov za ugotavljanje kršitev, ki jih je uvedla leta 2012 v zvezi z izvajanjem zakonodaje na področju zaščite kokoši nesnic, in z jasnimi dokazi o podobnem pristopu k zaščiti prašičev pokazala resnost pri izpolnjevanju obveznosti te vloge.

Glede drugih orodij je namen pilotnega projekta EU, ki ga je sprejela Komisija, zagotoviti hitrejše in popolnejše odgovore na vprašanja, povezana z uporabo zakonodaje EU. Uporablja se za olajšanje komunikacije med Komisijo in državami članicami ter prispevanje k reševanju težav pri izvrševanju, ne da bi se bilo treba pri tem zateči k uradnim postopkom za ugotavljanje kršitev.

Več informacij o kršitvah je na voljo v letnih poročilih o spremljanju uporabe zakonodaje EU, ki so objavljena na spletišču Komisije:
http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm.

7. MEDNARODNA TRGOVINA

Komisija dejavno sodeluje z mednarodnimi organi za določanje standardov, ki delujejo na področjih varnosti hrane ter zdravja živali in rastlin. Prav tako ima obsežne stike z državami, ki niso članice EU, v okviru katerih obe strani zahtevata in dajeta zagotovila v zvezi z varnostjo trgovine z živili. To vključuje obsežne razprave o uspešnosti nadzora, ki se izvaja, katerih namen je zagotoviti varno podlago trgovanja. Izkušnje, pridobljene v tem procesu, vplivajo na upravljanje sistemov nadzora, ki se izvajajo v državah članicah.

8. SKLEPNE UGOTOVITVE

Na splošno države članice zagotavljajo dobro stopnjo izvajanja uradnega nadzora v prehranski verigi in upoštevajo težave v zvezi z varnostjo hrane, zdravjem rastlin in živali ter dobrobitjo živali. Še vedno so možne izboljšave, vendar je bil dosežen napredek pri učinkoviti uporabi instrumentov in sredstev nadzora ter pri načrtovanju, izvajanju in usklajevanju nadzora v vseh sektorjih.

Uradni nadzor in zakonodajni instrumenti, namenjeni kar največji učinkovitosti nadzora, so ključni elementi prehranske verige EU. Pristojnim organom omogočajo izvajanje nadzora na podlagi tveganja, ugotavljanje pomanjkljivosti in njihovo pravočasno odpravljanje. Pristojnim organom zagotavljajo tudi pomemben pregled stanja na področju varnosti hrane in zdravja.

Poročila držav članic potrjujejo, da nacionalni pristojni organi svojo vlogo jemljejo resno, pri čemer nadzor vedno bolj temelji na tveganju, kar potrjujejo tudi poročila revizij, ki so jih opravili strokovnjaki Komisije. Uvajajo se novi instrumenti za izboljšanje pregleda in uspešnosti nadzornih organov.

Posebne revizije na kraju samem, ki jih opravlja Komisija, in naknadne splošne revizije, ki zajemajo vse sektorje in obravnavajo zlasti temeljne vzroke neskladnosti, so posebej pomembne pri ugotavljanju pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti, in pri zagotavljanju, da se izvajajo ukrepi za izboljšanje. Komisija izvaja sistem za kvantitativno preverjanje napredka držav članic pri sprejemanju ukrepov za izboljšanje, pri čemer ta sistem redno pregleduje na podlagi ciljev in kazalnikov.

Ta poročila Komisije o revizijah, ki dopolnjujejo nadzorne dejavnosti in poročila držav članic, zagotavljajo trden sistem za ocenjevanje uspešnosti nadzornih sistemov držav članic.

Ta sistem omogoča Komisiji, da po potrebi sprejme ustrezne ukrepe za izboljšanje sistemov uradnega nadzora in revizij v državah članicah.

PRILOGA

SEZNAM OBJAVLJENIH SEKTORSKIH POROČIL KOMISIJE O IZVAJANJU ZAKONODAJE EU O VARNOSTI HRANE, ZDRAVJU IN DOBROBITI ŽIVALI TER ZDRAVJU RASTLIN

Poročilo	Pravna podlaga	Objava
Letno poročilo o spremljanju in testiranju prežvekovalcev na prisotnost transmisivne spongiformne encefalopatije v EU	Člen 6(4) Uredbe (ES) št. 999/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o določitvi predpisov za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje nekaterih transmisivnih spongiformnih encefalopatij	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/tse_bse/monitoring_annual_reports_en.htm
Zbirno poročilo EU o trendih in virih zoonoz, njihovih povzročiteljih in izbruhih, ki se prenašajo s hrano, v Evropski uniji	Člen 9(2) Direktive 2003/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o spremljanju zoonoz in povzročiteljev zoonoz, ki spreminja Odločbo Sveta 90/424/EGS in razveljavlja Direktivo Sveta 92/117/EGS (*Pooblaščena agencija EFSA, pripravlja agencija EFSA v sodelovanju s centrom ECDC*)	http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2090.pdf
Letno poročilo o sistemu hitrega obveščanja za živila in krmo (RASFF)	Člen 50 Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane	http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

Poročilo	Pravna podlaga	Objava
Letno poročilo o spremljanju ostankov pesticidov za vso EU	Člen 32 Uredbe (ES) št. 396/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS *(Pooblaščena agencija EFSA)*	http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2430.pdf
Letno poročilo o obsevanju živil	Člen 7(3) Direktive 1999/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o približevanju zakonodaje držav članic o živilih in živilskih sestavinah, obsevanih z ionizirajočim sevanjem	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm
Delovni dokument služb Komisije o izvajanju nacionalnih načrtov spremljanja ostankov v državah članicah	Člen 8 Direktive Sveta 96/23/ES z dne 29. aprila 1996 o ukrepih za spremljanje nekaterih snovi in njihovih ostankov v živih živalih in v živalskih proizvodih ter razveljavitvi direktiv 85/358/EGS in 86/469/EGS in odločb 89/187/EGS in 91/664/EGS	http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/residues/control_en.htm
Poročila s sej strokovnih podskupin (goveja bruceloza, bruceloza ovac in koz, goveja tuberkuloza in steklina) delovne skupine za spremljanje izkoreninjenja bolezni v državah članicah	Delovna skupina je bila ustanovljena leta 2000 kot ukrep, predviden v beli knjigi Komisije o varni hrani.	http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/eradication/taskforce_en.htm

Dobrobit živali: uredba o prevozu	Člen 27(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2005 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) št. 1255/97	http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/transport/inspections_reports_reg_1_2005_en.htm